БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ФЕВРАЛЬ 14 среда 1940 он № 36 (3037) Сэн 10 мүнгэ.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховн Соведэй Президиумэй ОРГАН.

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ПАРТИЙНА ОРГАНУУДАЙ ОТЧЕДУУД БА ҺУНГАЛТАНУУД

Партиин Сталинска Центральна Комитедэй тогтоолой ёһоор, энэ жэлэй февралиин 15-һаа мартын 15 хүртэр, хүтэлбэрилхы партийна органуудай—эхин партийна организацинуудай ба областной, хизаарай, республиканска партийна комитедүүдэй отчедууд ба һунгалтанууд болохонь.

Үнгэрһэн һунгалтануудһаа хойшонхи үе хадаа үнэхөөрөө историческа событинуудай үе байгаа. Союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ ба нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтанууд дээрэ коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй Сталинска блогой гайхамшаг илалта туйлагдаа.

Бүхы советскэ арад болбол большевигүүдэй партиин түлөө, агууехэ Сталинай түлөө—зол жаргалайгаа түлөө голосовалһан байна.

1938 оной эсэстэ, большевизмын хүсэнтүгэс идейнэ зэбсэг—«ВКП(б)-эйн Историин Хуряангы Курс» хэблэгдэн гараа. Тэрээнэй һүүлээр, партийна пропагандые эмхидхэн табиха тухайда ВКП(б)-эйн ЦК-эй историческа тогтоол толилогдоһон байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй мартда, большевистскэ партиин XVIII съезд боложо, Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй агууехэ хүдэлмэринүүдэй планиие баталаа. Арадуудай инаг вождь нүхэр Сталин болбол социализмын торжествогой түлөө тэмэсэлдэхи историческа илалтануудай итог дүнгүүдые гаргажа, социализмһаа коммунизмда шата дамжан шэлжэжэ оролгыв гениальна программые, өөрынгөө отчетно доклад дотор үгөө һэн.

Манай партиин алдарта зэргэнүүдэнь, илангаяа XVIII съездһээ хойшо угаа ехээр ургаа. Эхэ орондоо, партиин хэрэгтэ преданнэ, оломянган түрүү хүнүүд партида шэнээр ороо.

Үглөөдэрһөө эхилэн, хүтэлбэрилхы партийна органууд болбол хүдэлмэриингөө тухай отчедуудаа хэхэнь.

Болохоо байгаа һунгалтанууд хадаа партиин организационно байгуулалтын хүтэлбэрилхы принципые--демократическа централизмые наряар сахилгын, большевистскэ критика ба самокритикын үндэһэ һуури дээрэ үнгэргэгдэхэ ёһотой.

«Партийна масса болбол активууд дээрэ, конференцинүүд дээрэ, съезднүүд дээрэ хүтэлбэрилэгшэдэй отчет соносжо, дутуунуудыень критикалжэ, баһа али нэгэн хүтэлбэрилхы нүхэдые хүтэлбэрилхы органуудта һунгаха гү, али һунгангүй байха зэргээр өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдые шалгадаг байна. Тиихэ зуураа, партиин хүтэлбэрилэгшэдые партийна массын зүгһөө шалгалга ба контролиие хүнгэдхэхын тулада, — манай партиин уставай эридэгэй ёһоор, парти дотор демократическа централизмые нарин нягтаар ябуулха, партийна органуудай хэлсээнгүй һунгагдаха ёһо, кандидадуудые табиха ба отвод хэхэ эрхэ, голосоо хаамал ёһоор үгэхэ ябадал, критика ба самокритикын сүлөө—эдэ бүхы ба энэ мэтэ хэмжээябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ шухала байна». —гэжэ нүхэр Сталин, 1937 оной мартын 5-да, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй пленум дээрэ, түгэсхэлэйгөө үгэ дотор хэлээ һэн.

Иимэ ушарһаа, парти хадаа парторганизацинуудай отчетно-һунгалтын суглаануудта имагта наряар бэлэдхэдэг. Отчедууд ба һунгалтануудые идейнэ үндэр хэмжээдэ үнгэргэхын түлөө тэмэсэдэг байна.

Отчетно суглаануудта бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэридэ—отчет хадаа гол ба ехэ һуури эзэлнэ.

Хэрбээ партийна организациин отчедонь һайнаар бэлэдхэгдээ һаа, отчетно-һунгалтын суглаан идейнэ үндэр хэмжээдэ үнгэргэгдэхэ, большевистскэ критика, самокритика үргэнөөр ябаха байна.

Большевистскэ критика, самокритика хадаа хүдэлмэридэ туһалха ёһотойнь эли. Тиимэһээ, тэрэ хадаа үнэхөөр партийна ба үнэн эрид байха ёһотой.

Хүтэлбэрилхы партийна органуудай һунгалтануудые үнгэргэхэ тухайда, партиин Центральна Комитедэй инструкци дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «отчетно докладуудые партийна комитедэй пленумүүд дээрэ уридшалан зүбшэлэлгэ хадаа партийна суглаанууд, конференцинүүд дээрэ партийна организациин хүтэлбэри тушаа критикэтэйгээр выступалха эрхыень эдэ комитедүүдэй пленумэй членүүдтэ хаһаха ёһогүй».

Партийна органуудай хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые саг соонь элирүүлгэ, тэрээн тушаа зохихо вывод хэлгэ болбол амжалтануудые бэелүүлхэ услови мүн.

Отчетно-һунгалтын партийна суглаанууд, конференцинүүд хадаа хүтэлбэрилхы партийна органуудые—партиин хэрэгтэ преданнэ, практическа хүдэлмэри дээрэ шалгагдаһан хүнүүдһээ—эрхим большевигүүдһээ һунгаха ёһотой.

Хүтэлбэрилхы партийна органуудай һунгалтанууд болбол большевистскэ критика, самокритикын үндэһэ һуури дээрэ үнгэргэгдэжэ, бүхы советскэ арадай хизааргүй найдабари ба инаглалые абадаг агууехэ Ленин-Сталинай партиин хүсые бүри дээшэнь үргэхэнь лабтай.

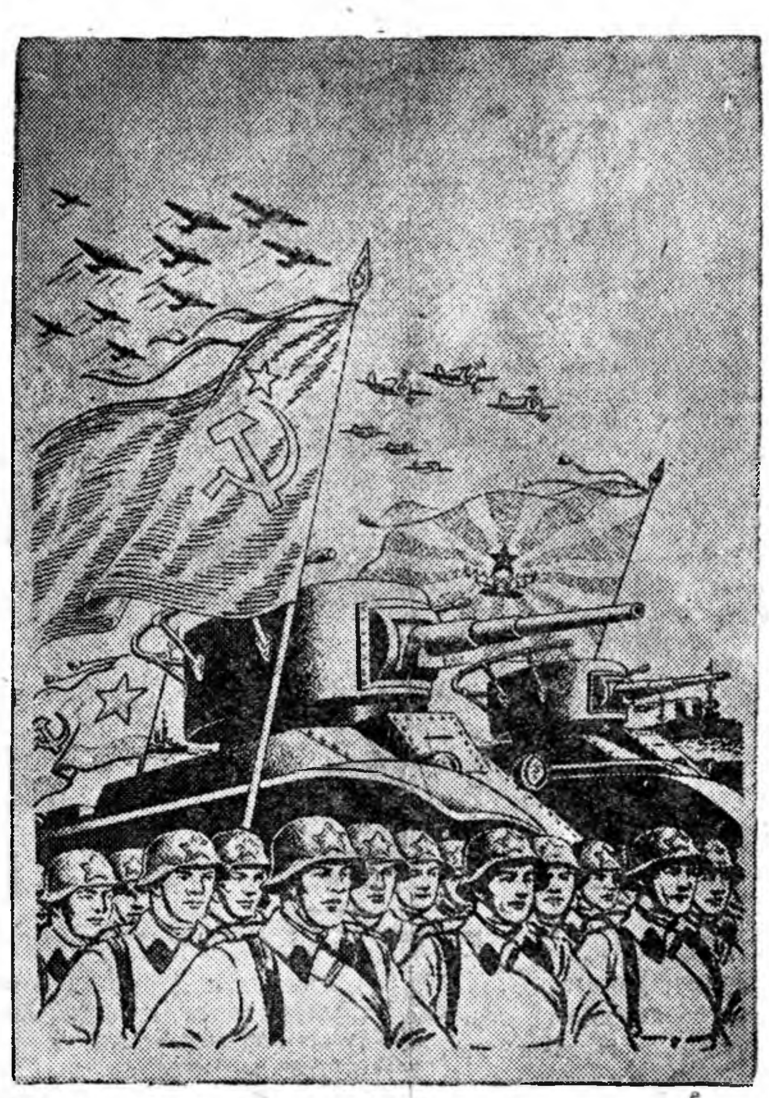

В. Барков ба В. Лисевичын зураг.
(ТАСС-ын фото-клише).

Героическа экипаж

...Командованиин ээлжээтэ даабари отличноор дүүргэгдэбэ. Сагаанфиннүүдэй гүнзэгы тылдэхи военнэ объектнүүд бута зада бомбодууланхай харагдана. Энэшье хадаа ганса мүнөө бэшэ. Героическа экипаж хододоо лэ илагшад боложо, өөрынгөө эхэ ороной территори дээрэ бусадаг байгаа.

Летчигууд, өөрынгөө хилэнүүд тээшэ машинаа жолоодобо. Тэдэнэй боевой хэрэгүүд тухай алдар соло болбол маннергеймовскэ бандануудтай тэмэсэлэй бүхы фронт дээрэ суурхан дууланхай.

Ниидэлгэнь тон хүшэр хүндэ ба аюултай байгаа. Бүтүү хара манан хадаа газарые бүрхөөнхэй. Шэмэрүүн жабар шангаар үлеэнэ. Сложно метеорологическа оршомбайдал соо ориентировалхань бэрхэтэй.

Штурман, ахалагша лейтенант Харламов—агаарай үргэн сэгээн дайдые хёрхоор шэртэн харaашална. Летчик-лейтенант Григорий Сергеевич Пинчук, өөрынгөө агаарай кораблиие заагдаһан замаарань сэхэ жолоодоно. Радист-стрелок, младша командир Белогуров боевой пост дээрээ бэлэн һэргэг ябаба.

Советскэ булад шубуунай урдаһаа дайсанай хоёр самоледууд гэнтэ гаража ерэбэ. Тэдэнэр хадаа сталинска соколнуудта гэнтэ ороходо гэжэ мэхэтэһэн байгаа.

Дайсад эндүүрээ. Дайсанай үлэмжэ хүсэтэй байбашье һаань, советскэ самоледой экипаж тэгшэ бэшэ байлдаанда оробо. Комсомолец Белогуров дээрэ дээрэһээнь буудажа эхилбэ.

Гэнтэ, стрелок-радистын хүлые хурса юумэн хадхажархиһан хэбэртэй болоод, халуу бусалшаба. Шлемойнь, шэл сэнтэбэ. Шэлээ аршаха заб сүлөөнь үгы. Секунд бүхэн яашагүй үнэтэй. Шлемоо хуу татажа абаад, Белогуровай харахадань, дайсанай нэгэ самолет сэхэ урдаһаань буудажа ябаба.

Дайсан буудана. Һомониинь советскэ машиные тудана, машинынь хажуу таланууд шатажа эхилбэ. Летчик Пинчугэй нюдэндэ гашуун хара утаан орожо, харасыень муу болгоно. Гэбэшье, машинань тэрээнэй гарта дуран соонь зандаа. Дайсадай атакые гэдэргэ сохин, экипаж хадаа машинаа зоримгойгоор жолоодон ябана.

Снайпер Белогуровай мэргэн һомондо тудагдаһан, дайсанай нэгэ самоледонь шатажа, дээрэһээ унаһан шулуундал хүмэрин унашаба. Дайсанай хоёрдохи самоледонь байлдаанай аренэһээ аймхайгаар тэрьелэн арилшаба.

Пинчук болбол ябабашье һаа, советскэ территори дээрээ бууха гэжэ эрид бодобо. Өөрөө юумэ оройдоо хараашьегүй һаа, штурман Харламовай үгые зүбөөр ба шударгуугаар дүүргэнэ. Таамаг ниидэлгын курсые штурман гайхамшаг шадабаритайгаар хараалба.

Буухаа хүсэһэн лэ газартаа бууха байхабди гэжэ летчик Пинчук өөрынгөө һаналые батална.

Сагаанфиннүүдэй хэһэн аашань тэрээниие айлгаашьегүй. Большевигүүд ямаршье условидо илаха, ямаршье бэрхэшээлые дабаха гэжэ Пинчук мэдэжэ ябаа.

Газарта бууха тон бэрхэшээлтэй минутада, баатарлиг экипаж бахардаа зүрхэсөөгүй. Юушье харангүй, таамагаар буугаа. Өөрынгөө командованиин боевой даабариие хүндэтэйгөөр дүүргэһэн, шэн зоригто летчигуудай агаарай корабль советскэ территори дээрээ ерэжэ бууба.

Эгээ, эндэ буугаад байхадаа, Белогуров болбол дайсанай һомондо дайруулһанаа һанаба. Белогуров нүхэдэйгээ туһаламжаар самоледһоо бууһан байна.

Өөрынгөө эхэ ороной түлөө экипаж тэмэсээ,—гэжэ Белогуров омогоор мэдүүлһэн байна. Эдэ гайхамшаг советскэ хүнүүдэй, социалистическэ эхэ ороной дүлэтэ патриодуудай биографинь ута бэшэшье һаа, тон гайхамшаг.

Экипаж соогоо тон ахань болохо, коммунист Харламов—30 наһатай. Урдань хүдэлмэришэн ябаһан хүн. Коммунист Пинчук, баһал—хүдэлмэришэн. Комсомолец Белогуров заводто хүдэлмэрилжэ байһанаа, флодто ерэһэн байна.

Эрэлхэг зоримгой баатарнууд тухай алдар соло Балтийска улаантугта флодой частьнуудта дуулдаба. Бүхы советскэ арад болбол өөрынгөө достойно хүбүүд, омог сталинска соколнууд, Советскэ Союзай Геройнууд нүхэд Пинчук, Харламов ба Белогуровай нэрэнүүдые омогорхон нэрэлнэ.

Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой 22 жэлэй ойн урда тээ

Москва. Кагановичын нэрэмжэтэ гүрэнэй подшипниково заводой коллектив болбол Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой 22 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэн үнгэргэлгэдэ бэлэдхэжэ байна. Заводойнь лектори хадаа Улаан Армида зорюулагдаһан лекцинүүдые февраль соо үнгэргэхөөр хараалба. Лекторнуудайнь дунда: Советскэ Союзай Геройнууд, Хасан Нуурай ба Халхын-Голой районууддахи байлдаануудта хабаадалсагшад олон бии.

Буудалгаар ба граната шэдэлгээр, допризывнигүүдэй дунда соревновани үнгэргэгдэбэ. 120 призывнигүүд винтовка үзэжэ дүүргээд, мүнөө ворошиловско буудагшын значогто норма үгэлгэдэ оробод. Мотоводительнуудай ба пулеметчигуудай кружогто 25 допризывнигүүд һуралсана.

***

Дальне-восточно хилэ. Улаан Армиин XXII жэлэй ойн үдэртэ, гүрэнэй хилэнүүдые хамагаалалгын хүндэтэ вахтые даалгын эрхэ олохын түлөө социалистическэ соревнованинууд бүхы хилэшадарай заставанууд дээгүүр үргэнөөр дэлгэрбэ.

Энскэ заставын младша командирнууд Иванькин ба Витюков гэгшэдэй отделенинүүд хоорондоо соревновани баталанхай. Эдэ хоёр отделенинүүд хадаа һаяхан буудалгын рубеж дээрэ уулзалга хэжэ, буудалгаараа ба граната шэдэлгээр хоюулаа «отлично» сэгнэлтэ абажа, хүндэтэ вахтые дааха эрхэ олобод.

(ТАСС).

Намарай тарилгые шалгаба

Харьков. Областиин зургаан пунктнуудта намарай тарилгын ямар байһан тухай шалгалта хэгдэһэн байна. Намарай тарилгада январиин хүйтэн ямаршье гэмтэл ушаруулаагүй байгаа. Бүхы шалгалтанууд хадаа набша ба үндэһэнэйнь ургажа байһые харуулһан байна. Гэбэшье, зарим газарнуудта 5 процент хүртэр, бага шэнгэрһэн байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Мурманск. Мурманскые интервентнүүд ба сагаангвардейцүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 20 жэлэй ой февралиин 21-дэ гүйсэхэнь. Энэ үдэртэ, культурын байшанда ехэхэн выставка эмхидхэгдэхэ байна. Юбилейн үдэртэ, советскэ Заполяри тухай книга ба брошюранууд гаргагдана. Областиин предприятинуудта ба учреждениүүддэхи агитаторнууд болбол Заполяриие интервентнүүд ба сагаангвардейцүүдһээ сүлөөлгэдэ Улаан Армиин ба партизанска отрядуудай героическа тэмэсэл тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

***

Орджоникидзе (Хойто Осети). Тус городто Сергей Миронович Кировэй ба Григорий Константинович Орджоникидзын ажа байдал ба революционно ажалябуулгануудта зорюулагдаһан музей байгуулагдахань. Музейдэ хоёр дабхар ехэ гэр үгтөө, энэ гэртэ «Терек» гэжэ газета урдань байһан ба Владикавказида хүдэлмэрилһэн жэлнүүдтээ Сергей Миронович тус газедтэ хүдэлмэрилэлсэһэн байна.

Музейнь 12 залнууд соо 400 хүртэр экспонадууд табигдахаар хараалагдана.

ЛЕНИНГРАДСКА ВОЕННЭ ОКРУГОЙ ШТАБАЙ ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭ

Февралиин 10-най үдэрэй торшо соо фронт дээрэ онсо юушье болоогүй.

Манай авиаци болбол туршалгын ба боевой ниидэлгэнүүдые хэһэн байна.

***

Февралиин 11-нэй үдэр, фронт дээрэ, разведчигүүдые бэдэрэлгэнүүд ба зарим газарнуудта артиллерийскэ буудалганууд болоһон байна. Ладожска нуурай хойно, пехотно жэжэ частьнуудай тулалдаанууд үргэлжэлбэ. Карельскэ перешеек дээрэ артиллерийскэ буудалганууд ба пехотно частьнуудай тулалдаанууд болоһон байна. Тэрэнэй результадта, противник хаман хаягдаһан ба манай түрүү частьнуудаар 16 оборонительно бэхижүүлгэнүүд эзэлэгдэһэн байна, тэрэнэй 8-нь түмэрбетонно артиллерийскэ барилганууд.

Манай авиаци болбол разведывательнэ ба боевой ниидэлгэнүүдые хэбэ.

Машинистнууд-кривоносовцуудай амжалтанууд

Түмэр замай транспортын, Улан-Удын депогой машинистнууд-кривоносовцуудай дунда Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Тэрэнэй результадта нилеэд амжалтанууд туйлагдаа.

Һүүлэй гурбан суткын хүдэлмэриин дүнгые харабал, эдэ үдэртэ хүдэлмэрилһэн бүхы паровозууд, дунда жэшээгээрээ суточно нормоһоо 18 километр хүртэр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Жэшээлхэдэ, машинистнууд-кривоносовцууд нүхэд Исаков, Пандырев, Наумкин, Летенков ба Петренно гэгшэд час соо 7-9 километр хүртэр паровозойгоо техническэ скоростьһоо үлүүлэн ябуулна.

Эдэ түрүүшүүлэй жэшээгээр, залуу машинистнууд нүхэд Турик ба Касухин гэгшэд һайн жэшээнүүдые харуулна

ПРОХОРОВ.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

АНГЛО-ФРАНЦУЗСКА БЛОГОЙ ВОЕННЭ ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ АМЕРИКАНСКА ЖУРНАЛДА

Берлин, февралиин 10. Германска информационно бюро болбол баруун державануудай военнэ зорилгонууд тухай, «Ньюс Уик» гэжэ американска журналай статьяда анхаралые хандуулна. Статья болбол «хэрбээ, энэ дайнһаа Англи ба Франци илагшад болон гараа һаань», Германиие хубааха план тусгаар хамжуулһан карта дээрэ зурагданхай. Баруун державануудай военнэ зорилго, статья соо хэлэгдэнэ, Германиие бутарган хубаалга болоно. Германиин составта Баруун Помераниин багахан частьнууд, Альтмарк, Брауншвейг, Тюрингиин зарим хуби, Саксони, багадхагдаһан Ганновер, Гамбург, Бремен, багадхагдаһан Вестфали ба Гессенэй зарим хуби үлэхэ ёһотой. Германи ба Пруссси гэһэн нэрэнүүд үгы болохо ёһотой Германиин ба бусад хубинуудань союзнигуудай ба бусад гүрэнүүдэй хоорондо хубаагдаха ёһотой.

(ТАСС).

АНГЛО—ГРЕЧЕСКЭ ЭКОНОМИЧЕСКА ХЭЛСЭЭН

София, февралиин 9. Англо-греческэ экономическа хэлсээнүүдэй результадта, Греци болбол уритэй байһан процентын хахадһаа бага бэшые түлэхэ байна гэжэ «Утро» газета Афинһаа мэдээсэнэ. Греци болбол жэл бүхэндэ 850 миллион драхм түлэхэ байна. Энэ сумма хадаа военнэ сагай условинуудта, Грецидэ тон хүшэр бэрхэ байна гэжэ газета тэмдэглэнэ.

Англи болбол Грециһээ 275 миллион драхмын тамахи худалдан абаха ба орондонь нүүрһэ, түмэр, нооһо ба товарнуудые худалдаха байна.

(ТАСС).

ЧЕМБЕРЛЕНЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

Лондон, февралиин 9. Үсэгэлдэр, общинын палатада, Чемберлен болбол английска ба французска правительствонуудай хоорондохи нягта холбооной бии байһаниие тэмдэглэбэ. Финляндида, английска правительстваар үзүүлэгдэһэн туһаламжа болбол «Англида тон реальна үнэтэ хэрэг болоно», саашадаа туһаламжа үзүүлгын шэнэ алхамууд абтанхай гэжэ Чемберлен мэдүүлһэн байна.

(ТАСС).

УЭСТХЕМДЭ БОЛОХОО БАЙГАА ҺУНГАЛТАНУУД

Лондон, февралиин 9. (ТАСС). Уэстхем гэжэ Лондонско округто, парламентһаа лейборист Джемсын гаража ошоһонтой дашарамдуулан, дахин һунгалтанууд болохоо байна. Компарти болбол өөрынгөө кандидадые табиха гэжэ шиидхэбэ.

Японо-американска харилсаанууд тухай Арита ба Сакатани гэгшэдэй мэдүүлгэ

Токио, февралиин 10. (ТАСС). Мүнөөдэр, дээдэ палатын заседани дээрэ барон Сакатани Иосиро ба мининдел Арита гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Правительство болбол США-тай худалдаанай шэнэ хэлсээ баталха хэмжээнүүдые абахыень барон Сакатани эрилтэ хэһэн байна. Японо-американска договорые США-гаар гэнтэ болюулга болбол японско арадай дунда гүнзэгы зэбүүрхэлые хүлэлгэбэ гэжэ мининдел Арита мэдүүлбэ. Японитой ябуулдаг худалдаанайгаа хэлсээе болюулхыень США-е яаруулһан главна шалтагань юуб гэхэдэ, тэдэнэр болбол японо-китадай дайнай результадта гараһан, бүхы асуудалнуудые шиидхэлгые түргэдхэхые хараална. Япони ба США-гэй хоорондохи, мүнөөнэй харша харилсаанууд болбол худалдаанай шэнэ хэлсээе баталалгаар ойрын сагта һайжаруулагдаха байна гэжэ Арита хэлэбэ.

БУРЯТ-МОНГОЛЫЕ БА УЛАН-УДЭ ГОРОДЫЕ САГААНГВАРДЕЙЩИНЭҺЭЭ СҮЛӨӨЛҺӨӨР 20 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Дээдэ-Удын большевистскэ подпольно комитедэй хүдэлмэри тухай

1918 оной августын 8-да, Дээдэ-Удэ город чехнүүдээр эзэлэгдэһэн юм. Тиигээд, хэдэн арбаад большевигүүд, улаангвардейцүүд арестовалагдаһан ба деревнинүүдтэ кулагуудай хорото муухай контрреволюционно аашанууд хэгдэһэн байгаа. Дайсад хадаа большевигүүдые, революционно хүдэлмэришэд ба үгытэй таряашадые зэрлигээр зобоодог, хюдадаг байһан юм. Большевигүүд подпольдо ороо һэн.

1918 оной эсэстэ, Дээдэ-Удэдэ большевигүүдэй подпольно комитет тогтоогдоо. Тэрэ хадаа тон ехэ политическэ, агитационно эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдые ябуулһан байна. Большевигүүдэй подпольно комитедэй ябуулһан хүдэлмэринүүдһээ хэдэн фактнуудые тэмдэглэбэл:

Мартын эхиндэ, үнинэй большевик-революционер нүхэр Вагжанов (Петрович гэжэ подпольно нэрэтэй) хадаа подпольно комитедэй составта ба тэрэнэй түрүүлэгшээр кооптироваларгдаһан байгаа. Вагжанов болбол Березовкадахи «экономи» гэжэ потребительскэ обществын магазинуудай нэгэндэ сторожоор хүдэлмэрилдэг һэн. Вагжанов болбол 1919 оной мартда, Омск городто болоһон, большевигүүдэй Сибирскэ подпольно конференцидэ, Дээдэ-Удын подпольно комитедһээ түлөөлэгшөөр ошоһон юм.

Тэндэ, нүх. Вагжанов Сибирскэ областной подпольно Комитедэй члендэ һунгагдаһан ба подпольно хүдэлмэри ябуулхын тулада Дальна - Востокто эльгээгдэһэн байгаа. Тиигээд, Владивосток ошожо ябаха үедэнь, Чита городто Вагжановые арестовалжа, подпольно хүдэлмэриие эмхидхэгшэ большевик Вагжановые семеновска банданууд зэрлигээр зобоожо, 1919 оной апрельдэ буудан алаһан юм. Энэ болбол сибирьскэ подпольно организацинуудһаа гадна, мүн бүхы Дальна-Востогой организацинуудта тон хүшэр гээгдэл болоо һэн.

„Экономидо", түмэр замай деподо, шэлэй заводто, Ганзуринда, Посольско консервнэ заводто ба Кудари селодо большевигүүдэй подпольно ячейкэнүүд байгуулагдаһан байгаа. Вагжанов хадаа Березовкада, семеновско сагаан сэрэгүүдэй солдадуудайшье дунда угаа ехэ революционно хүдэлмэри ябуулһан бэлэй. Большевигүүд болбол алагдагшадай, тюрьмэдэ хаагдаһан революционернүүдэй ба улаан гвардейцүүдэй бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлһэн юм.

1919 оной апрелиин эсэстэ, ячейкэнүүдһээ түлөөлэгдэһэн коммунистнуудай районно совещани дээрэ, подпольно комитет һунгагдажа, тэрэнэй составта —И. А. Кузнецов (Воронов), Г. Т. Петров, А. А. Кузнецов ба бусад һунгагдаһан юм.

Хүдэлмэришэд ба солдадуудай дунда хүдэлмэриие ябуулхаһаа гадна, мүн таряашад, казагууд ба ажалша бурят зоной дунда хүдэлмэри ябуулжа, барисаагаа шангадхаха ба тэдэниие восстанида эмхидхэхэ гэһэн зорилгонууд подпольно комитедэй урда табигдаа һэн.

РКП(б)-эйн Сибирскэ областной 11-дэхи конференциин шиидхэбэри хадаа подпольно хүдэлмэриие шангадхалгада тон ехэ удхашанартай байгаа. Прибайкальска организациһаа эльгээгдэһэн делегат нүхэр Вагжанов хадаа түс конференци тухай докладые Дээдэ-Удын подпольно комитедэй заседани дээрэ, Дальна-Восток ошожо ябаха зуураа, хэһэн байна.

РКП(б)-эйн Сибирскэ областной комитедэй гол шухала директивэнь хадаа „буржуазно-помещигүүдэй реакцида эсэргүү, хүдэлмэришэд ба үгытэй таряашадай восстаниие эмхидхэхэ гэһэн байгаа. Зүгөөр, Сибириин территори дээрэ болоһон, хүдэлмэришэд ба үгытэй таряашадай восстани болбол партиин хүтэлбэри ба хамааралсалгаһаа гадуур хэгдэхэ ёһогүй" гэжэ Сибирскэ Комитет заагаа һэн. Сибирскэ большевигүүдэй областной подпольно комитет болбол подпольно хүдэлмэрилэгшэдые нютагуудта эльгээжэ, нютагууддахи партийна организацинуудта туһалдаг байгаа.

Большевигүүдэй подпольно комитет болбол туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Эндэ, бишиихан отрывкань толилогдобо.

Важеев.
Костарев.

МЕТАЛЛИСТНУУД

Бурмногопромсоюзай системын «Металлист» гэжэ промартелиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда стахновцууд ба ударнигуудай тоо үдэрһөө үдэртэ ургана. Эдэ стахановцууд ба ударнигууд эрхим һайн показательнуудые туйлана.

Кузнечнэ цех—артель соогоо түрүү һуурида. Түмэршэ дархашууд-стахановцууд, нүхэд Ш. Н. Нимаев; Р. Колесников; А. С. Гусняков; П. Н. Климентьев; И.Ф. Ложкин; Енкобаев ба Куринков гэгшэд 1940 оной январь һарынгаа нормые 1,5—2 дахин дүүргөө. Эдэнэр өөһэд хоорондоо социалистическэ соревнованиин договортойнууд.

Мүн тэрэшэлэн, цехнүүд хоорондоо соревнованитай. Социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэйгээ ашаар, энэ артель болбол 1939 онойгоо үйлэдбэриин планиие 110 процент дүүргэһэн байна. **Ц. Д. Безьяев.**

БАРУУН ЕВРОПОДОХИ ДАЙН

Париж, февралиин 10. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэ, Парижда толилогдоһон официальна коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Мозель ба Саарын хоорондохи фронтын участок дээрэ, артиллери болбол хоёр талаһаа тон ехэ активнаар ябуулга хэбэ. Противнигай һэдэлгэнь сохигдоһон байна».

Фронт дээрэ онсо шэнэ юушье болоогүй гэжэ үглөөнэй коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Брюсель, февралиин 10. (ТАСС). «Журналь» газедэй военнэ обзор соо иигэжэ хэлэгдэнэ: „Зүүн районуудта эхилһэн дулааралга болбол Рейнын уһанай хэмжээе 3 метр шахуу үргэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, хүсэтэ үерэй болохо аюулые зайлуулхын тула шухала хүдэлмэринүүд Мажино ба Зигфридын лининүүд дээрэ ябуулагдана. Далай дээрэ, немецкэ подводно лодкоор нэгэ кораблиин шэнгээгдэһэнһээ ондоо, онсо юушье болоогүй".

Далай дээрэхи дайн

Берлин, февралиин 8. (ТАСС). Информационно бюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, дайнай эхилхэһээ хойшо союзнигуудай ба нейтеральна оронуудай худалдаанай флот болбол миллион хахад тонн ниитэ тоннажтай 409 пароходуудые гээһэн байна. Германска худалдаанай судоходство болбол январиин 30-най үдэр хүртэр, хамтадаа 237 мянган тонн шахуу уһабагтаамжатай 42 пароходуудаа гээбэ. Противнигай ба нейтральна оронуудай судоходствын гээгдэл хада миллион хахад тоннһоо бүри үлүү байха, юундэб гэхэдэ, англичанууд болбол өөһэдынгөө гээгдэлэй заримыень нюухые саг үргэлжэ һэдэдэг байна.

* * *

Берлин, февралиин 9. (ТАСС). Лиссабоной дүтэ шадар, Французска зэбсэгтэ судно хадаа португальска пароходые бариба гэжэ информационно бюро мэдээсэнэ. Тэрээн дээрэ ябаһан 2 германска пассажир абтаһан ба Франци тээшэ абаашагдаһан байна.

* * *

Нью-Йорк, февралиин 9, (ТАСС). Рио-де - Жанейроһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, нейтералитедэй асуудал тушаа пан-американска комитет болбол муу уларилай гү, али ремонтын шухала дээрэһээ, убежище бэдэрхэ баатай болоһон лодконуудһаа ондоо, дайлалдагша оронуудай подводно лодконуудые өөһэдынгөө территориальна уһануудта табихагүйе американска республикануудта рекомендовалба.

ГЕРМАНСКА ГОРОДУУДЫЕ БОМБОДОХЫЕ АНГЛИЧАНУУД ЭРИНЭ

Берлин, февралиин 8. (ТАСС). Һалхан, английска писатель Герберт Уэльс германска городуудые бомбодохын эрилтэ хэжэ, мүн иимэ эрилтэнүүдтэйгээр выступалха шалтагые олон английска журналнуудта олгоһон байна. „Ньюс Ревью" журнал иигэжэ бэшэнэ: „Германска арадта хэдэн шанга сохилтонуудые хүргэхэ—промышленнэ предприятинуудыень бомбодохо шухала байна. Английска агаар-сэрэгэй хүсэнүүд болбол Баруун Германидахи промышленнэ тон ехэ центрнүүдтэ добтолхо ёһотой".

ХИЛЫН СААНА.

„Английска түлхигшэ" М. Отаровай зураг. (ТАСС-ын фото-клише).

Аймагай Соведүүдэй хоёрдугаар сессинүүд

Селенгэ

Энэ оной февралиин 8-ай үдэр, аймцентрдэхи социалистическэ культурын байшан соо, Селенгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй хоёрдохи сесси болобо. Сесси дээрэ, колхозуудай культурно-байдалай байгуулалтанууд тухай асуудалаар, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Б. Шагдыров доклад хэбэ.

Нүхэр Шагдыров өөрынгөө доклад соо, культурно-байдалаараа колхозуудай туйлаһан ехэнүүд амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, мүнөө хүртэр усадхагдаагүй зарим серьезно дутуунууд тушаа бодото фактнууд дээрэ тогтожо хэлэһэн байна.

Докладай һүүлээр, нэгэдэхи асуудалаар, Загустайн сельсоведэй түрүүлэгшэ депутат нүхэр Очиров, врач-депутат нүх. Божидомов, Шанаагай эхин һургуулиин эрхилэгшэ-депутат нүхэр А. Будаева ба бусадууд, хамта арба гаран хүн выступалба.

Тиигээд, хоёрдохи асуудалдаа ороо. Агротехническэ хэмжээябуулганууд тухай АЗО-гой эрхилэгшэ, депутат нүхэр Олзоев доклад хэһэн байна.

Нүхэр Олзоев болбол агротехническэ хэмжээябуулгануудай муугаар ябуулагдажа байһыень тэмдэглээ. Зарим сельсоведүүд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр энэ хүдэлмэридэ тон багаар анхарна. Жэшээлхэдэ, Селен-Думын сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Гармажапов энэ шухала хүдэлмэриие самотекто табижирхёо. Түс сомоной колхозууд болбол хабарай тарилгада муу бэлэдхэлтэй ба сомоной Соведэй зүгһөө оперативна хүтэлбэринүүд тон дутамаг үгтэдэг байһань элирбэ.

Нүхэр Олзоев болбол өөрынгөө докладай эсэстэ, агротехническэ хэмжээябуулгануудые дары гүйсэдхэхын түлөө бүхы сельсоведүүд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэрые, большевистскоор тэмсэхыень уряалһан байна.

Докладай һүүлдэ солото луговод Василий Александрович Герасимов, Тельманай нэрэмжэтэ колхозой парторг нүх. Данзанов ба бусад выступалба.

Энээгээр, Селенгын аймагай Соведэй хоёрдохи сесси хүдэлмэреэ дүүргээ.

Мухар-Шэбэр

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй хоёрдохи сесси, февралиин 8—9 үдэрнүүдтэ боложо дүүрэһэн байна.

Культурно - байдалай байгуулалта тухай, нэгэдэхи асуудалаар, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат, партиин Обкомой секретарь нүхэр К. А. Бирюков доклад хэбэ. Нүхэр Бирюков болбол өөрынгөө доклад соо, хүхюун сэнгэлиг ба культурна ажаһуудалаараа һалбаран байгаа Бурят-Монголой колхознигуудай, угаа ехэ амжалтанууд тушаа тогтон хэлээ. Баһа, культурно - байдалай байгуулалтаар зарим дутуу дунда зүйлнүүд тухай доклад соогоо тэмдэглэһэн байха юм.

Докладай һүүлээр, нүхэд Тангеев (зоотехник), Варфоломеев, Смирнова (һургагша) ба бусадууд хамта 15 хүн выступалбад.

Үгэ хэлэгшэд болбол аймагай Соведэй Гүйсэдком ба тэрэнэй зарим таһагуудай хүдэлмэринүүддэхи дутуу дунда зүйлнүүдые тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, элүүрые хамагаалха таһаг болбол хүдэлмэреэ һайнаар табижа шадаагүй. Хүдэлмэридэнь серьезно дутуунууд бии ба эдэ дутуу дундануудые дары усадхахын түлөө шухала хэмжээябуулганууд абтадаггүй байна.

Сессиин хоёрдохи асуудалаар, (хабарай тарилгада бэлэдхэл тухай) депутат нүхэр Ш. Н. Будажабэ доклад хэбэ. Энэ докладай һүүлээр, арба гаран хүнүүд үгэ хэлэһэн байна.

Удаа тээнь, аймагай Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедээр нэгэдэхи сессиһээ хойшо абаһан тогтоолнуудые түс сесси батална.

Бичура

Бичура. (Телефоноор абтаба). Энэ оной февралиин 9-дэ, Бичурай аймагай Соведэй хоёрдохи сесси болоо. Сесси дээрэ, культурно-байдалай байгуулалта тухай асуудалые хэлсэһэн байна. Энэ асуудалаар, аймагай Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшые орологшо, депутат нүхэр Цыбиков доклад хэбэ.

Өөрынгөө докладай соо, нүхэр Цыбиков болбол культурно - байдалай байгуулалтаар туйлагдаһан ехэнүүд амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, зарим дутуу дунда зүйлнүүд дээрэ тогтожо хэлээ.

Нүхэр Цыбиковэй докладай һүүлээр, үгэ хэлэлгэ эхилһэн байна. Райсоведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь нүхэр Бартуков, Райпотребсоюзай түрүүлэгшэ-депутат нүх. Зоркальцев, Окино-Ключевскэ сельсоведэй, Рагозинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүх. Куренков ба бусадууд выступалба.

Түс аймак соохи культурна байгуулалтын хүдэлмэринүүдэй хангалтагүй байһан тухайда үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Сесси болбол культурно-байдалай байгуулалтаар дутуу дундануудаа февралиин 20 хүртэр усадхаха гэжэ шиидхэбэ.

Энээгээр, Бичурай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй II сесси хүдэлмэреэ дүүргэһэн байна.

ОСОАВИАХИМАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

Хори. Анаагай сомоной, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи осоавиахимай эхин организаци болбол хүдэлмэреэ тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Энэ организацида, осоавиахимай ба оборонно хэрэгые шудалалгада хэрэглэгдэхэ наглядна хэрэгсэлнүүд ба элдэб шухала книгэнүүд бии. Харин эдэ байһан условинуудаа хэрэглэжэ, организацингаа члентүүдые военнэ хэрэгтэй танилсуулхын тула хэншье анхарнагүй.

Осоавиахимай Аймсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Михайлов гэгшэ хажуудаа байһан энэ организациин унтажа байхадань, тэрэниие һэргээхэсэ хүсэдэггүй байна. **ДАМ. ЖАМ.**

Улан-Удын автопредприятинуудай хүдэлмэришэдэй 1-дэхи слет

Энэ оной февралиин 5-най үдэшэ, барилгашадай клуб соо, Улан-Удэ городой авто-предприятинуудай хүдэлмэришэдэй 1-дэхи слет болобо. Энэ следто автопредприятинуудай, хамтадаа 300 гаран стахановцууд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба. Хэлсэхэ асуудалнуудай нэгэдэхи зүйлдэ—автопредприятинуудахи стахановска хүдэлөөнэй тухай докладтайгаар, нүхэр Люцеков выступалба.

Нүхэр Люцеков, өөрынгөө доклад соо гаражнуудай ба автобусно паркнуудай туйлаһан амжалтанууд тухай ба эрхим стахановцуудай илалтанууд тухай тодорхойгоор тогтожо хэлэбэ. Докладай һүүлээр, хамтадаа 10 гаран хүн—стахановцууд - шофернууд үгэ хэлэбэд. Эдэнэй тоодо—Бурстрой трестын шофер-стахановец нүхэр Котров, авто - хүдэлмэришэдэй союзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Кузнецов ба бусад бии. Үгэ хэлэгшэд болбол авто-предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухайда хэлэхэ зуураа, бодото уялгануудые абаһан байна.

Гадна, хүдэлмэридөө тохёолдоһон дутуу дундануудые тэмдэглэбэ.

Слет болбол табан жэлэй планиие ажалай бүтээсын ургалтаар дүрбэн жэлдэ дүүргэхын тула хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, мүн Бурят-Монголые ба Улан-Удэ городые семеновско бандаһаа ба гадаадын интервентнүүдһөө сүгөөлһөөр 20 жэл болоһоной ойдо бэлэг болгон, тон үндэрнүүд показательнуудые туйлахабди гэжэ тогтоол абаба.

Бизьяев.

Бэелүүлэгдэһэн хүсэлнүүд

Баруун Белоруссиин таряашанай хүбүүн Алексей Кишкель хүн боложо дэгжэһэн юм, энэ—шухаг ушарал байгаа. Тэрэ хадаа унтангүй ном уншажа һүниие үнгэргэдэг, гэдэһээ үлдэжэ хооһоор ябадаг, халааһан болоһон хахархай хубсаһатай ба хүнүүдтэ доромжолуулдаг байбашье һаа, өөрынхөө туйлаһан—багшын семинариие дүүргэһэн байгаа. Белорусска таряашанай хүбүүндэ зол тудаа гэжэ һанагдахаар байһан юм. Алексей Кишкель болбол түрэлхи деревни Горовичидэ, таряашанай уйтан гэртэ үндэһэн хэлэн дээрээ үхибүүдые номдо һургадаг байба.

Алексей хадаа тэрэ золоо тиимэшье үдаан эдлээгүй һэн. Нэгэтэ үдэшэлэн, тэрээниие волость дуудаа. Һахалтай, туранхай, танигдаагүй хүн кабинедтэ һуугаад:

—Багша гүш? — гэжэ Кишкельһээ асуусаба.

—Тиимэ, багшална б...

Хөөрэлдөөниинь богонихон байгаа. Бүхы белорусска һургуулинууд хаагдахаянь, ши педагогическа ажал"ябуулгаһаа сүлөөлэгдөөб гэжэ бэеэ тоолоходошни болохо гэжэ Алексей Кишкельдэ тэрэ мэдээсэбэ.

Таряашанай, «хүн болоһон» хүбүүн нютагаа бусаһан бэлэй. Алексей болбол газар хахалһан, борнойлһон, таряа хадаһан, үбэһэ сабшаһан байна. Зүгөөр, газарань бага ба моригүй байһан юм. Ургасагүй жэл болошоо. Урдань багша ябаһан Алексей хадаа ажахыгаа орхижо, город ошобо. Хэсүү хохидолнуудаар дүүрэн, хэдэн жэлнүүд үнгэрбэ. Кишкельдэ зохистой хүдэлмэри олдодоггүй байгаа. Тэрэ болбол хэдэн арбаад профессинүүдые һэлгээд, эсэстээ Гродногой улицануудта шагта наймаалдаг болоһон байна...

Алексей Васильевич хэдэн дахин магистрадта ошожо, багшаар хүдэлмэрилхые хүсэһэнээ мэдүүлхэдэнь, Кишкелиие белорусс гэжэ мэдэмсээрээ:

—Танда хүдэлмэри байхагүй... —гэжэ тумархуу сухалтайгаар харюусаа һэн.

Тиин, хэдэн жэлнүүд үнгэрөө. Багшын нюурань уршалаатай болшоо, һаншагайнь үһэн сайжа эхилээ.

* * *

Улаан Арми Гродно до ерэжэ, белорусска арадта эрхэ сүлөө олгоо. Горовичи деревниин таряашад өөһэдынгөө нютагай хүн—багша Кишкелиие һанажархёо. Тэдэнэр деревниингээ суглаан дээрэ ходогуудые (ябадалшадые) һунгаад, город эльгээһэн байна. Делегадуудань Гродно до ерээд, арадай гэгээрэлэй таһагта ошожо, тэдэнэрэй деревнидэнь белорусска һургуули нээхые ба хуушанайнь багшые бусаахыень гуйба. Тэдэнэр болбол Сагзуурын Управлениин путевкатайгаар нютагайгаа хүнүүдэй квартирадань ерэһэн байна.

—Зай, аха, Алексей Васильевич, замдаа түхөөрэ. Сталинска Конституциин ёһоор ажаһууха болообди. Шамадашье хүдэлмэри, хүүгэдтэмнайшье эрдэм...

Багшын нюдэн дээгүүрэнь нёлбоһон гүйбэ. Тэрэ хадаа делегадуудые халуунаар тэбэрибэ.

Мүнөө Горовичи деревнидэ белорусска һургуули нээгдэнхэй. Тэрээндэнь, белорусска таряашанай хүбүүн Алексей Васильевич Кишкель багшална.

* * *

Улаан Армиин ерэһэнэйнь һүүлээр, нэгэ һарын торшо соо, Гродно городто урдын 84 багшанар һургуулинуудта эльгээгдээ. Эдэнэрэй дунда, һүүлшын жэлнүүдтэ шүдэнэй врачын зарсаар хүдэлмэрилһэн залуу багша Матулевич ба өөрынгөө шадабаринуудые панска Польшодо хэрэглэхэ аргын олдохогүйдэнь, Канада ошожо зобоһон буурал толгойтой үбгэн Савва Игнатьевич Пилипюк гэгшэд бии. Пилипюк тиишэ ошоходоо ямар һэм, тиимэл ядуу хооһон зандаа холын хари газарһаа бусажа ерэһэн байна. Советскэ засагай тогтохотойнь хамта, Савва Игнатьевич болбол зол жаргалые зохёон байгуулагша, сүлөөтэ ажалай баярые мэдэрээ.

Урдань—панска засагай үедэ, Гродно до гансал больница байгаа. Городойхид болбол «эмнүүлһэнэйгээ» түлөө сугкын 6 злотых түлэхэ баатай байһан юм, харин таряашадһаа бүри ехые—8 злотых — батрагай хоёр неделиин хүлэһыень абадаг байгаа. Советскэ город Гродно до 3 амбулатори бии болоо, городской шэнэ больница нээгдээ, хүүгэдэй больница, лечебница хүдэлмэрилнэ, түлэбэригүй медицинскэ туһаламжа арадзондо үгтэнэ.

Баруун Белоруссида хамтадаа 43 шэнэ больницанууд, 120 амбуулаторинууд, 60 медицинскэ пунктнууд, хүүгэдтэ эдюулхэ һунэй кухнинууд, туберкулезно диспансернууд нээгдээд байна.

Таряашад газартай болоо. Новогрудска областьдо 300 мянганһаа дээшэ гектар хахалалгын газар таряашадта үгтөө. Моригүй ба үнеэгүй таряашад 32 мянган толгой мал абаа. Түс областьдо 160-һаа дээшэ эхин ба дунда һургуулинууд нээгдээ. Пинскэ болдог намагые хатаахын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябажа байна. Энэ намаг хадаа ургаса һайнтай, үрэжэлтэй поленууд болохо сагань холо бэшэ.

Баруун Белорусси — советскэ болоо!

ЮР. КОРОЛЬКОВ.

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная 19. Телефоны: отв. редактора — 3-44; отв. секретаря — 3-23; зав. партийным отд. — 7-55 2 зв.; зав. сельхоз. отд. — 7-55 1 зв.; отд. писем — 5-07.

Типография НКМП БМАССР. Бургаавлит №